

CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

ispitni centar

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA UČENIKA NA KRAJU III CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

UPUTSTVO

VRIJEME RJEŠAVANJA TESTA: 70 MINUTA

Ne okreći stranice i ne rješavaj zadatke dok to ne dozvoli dežurni nastavnik.

Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.

Možeš da pišeš ćirilicom ili latinicom. Piši čitko pisanim slovima.

Ako pišeš štampanim slovima, istakni veliko slovo. Poštuj gramatička i pravopisna pravila.

Ako misliš da si pogrešno rješavao/rješavala zadatak, prekriži i rješavaj ponovo.

Ne smiješ koristiti korektor.

Zadatke ne moraš rješavati redom kojim su navedeni u testu.

Ukoliko završiš ranije, provjeri svoja rješenja.

Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- ▶ odgovor netačan
- ▶ odgovor nečitko i nejasno napisan
- ▶ odgovor napisan grafitnom olovkom
- ▶ napisan ili zaokružen i tačan i netačan odgovor

Srećno!

JUN, ŠKOLSKJE 2022/2023. GODINE

ŠIFRA UČENIKA

PRAZNA STRANA

Pročitaj tekst pa odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4 i 5.

SAJAM DOMAĆE RADINOSTI U SKADRU

U okviru projekta „Promovisanje mreža i razmjena u zemljama Jugoistočne Evrope – Skadarsko jezero“, REC kancelarije (Regionalni centar za životnu sredinu za centralnu i istočnu Evropu) u Skadru i Podgorici su od 1. do 3. februara, organizovale zajednički sajam domaće radinosti sa učesnicima iz Crne Gore i Albanije. Sajam je organizovan u Skadru i okupio je oko 50 izlagača iz regiona Skadarskog jezera, iz obje zemlje.

Izloženi radovi obuhvatili su predmete od različitih materijala, koji se inače koriste u ovom regionu. Međutim, postoji ideja da se ovi proizvodi izlože i na većem turističkom tržištu, s obzirom na to da predstavljaju iskonske vrijednosti ovog regiona i da kao takve mogu podržati razvoj održivog turizma sa obje strane Skadarskog jezera. U tom smislu, i cilj sajma je bio da se promovišu proizvodi nastali u regionu Skadarskog jezera, kao veliki potencijal lokalnog stanovništva u razvoju turizma ovog područja.

Izloženi proizvodi su uglavnom bili izrađeni od: pamuka, trske, srebra, kože. Takođe su se mogli naći i med, rakija, vino i sušeno voće. Posjetioci sajma su bili brojni, dolazili su iz: Mađarske, Bugarske, Švajcarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore.

Ceremonija otvaranja sajma bila je izuzetna, kako zbog broja posjetilaca, tako i zbog njihovog velikog interesovanja za izložene proizvode. Nakon tri dana, koliko je sajam trajao, možemo reći da su i organizatori bili izuzetno zadovoljni, jer su ostvareni neki od osnovnih ciljeva REC-SDC (Švajcarska agencija za razvoj i saradnju) projekta: unapređivanje prekogranične saradnje, jačanje mreže proizvođača domaće radinosti, kao i promovisanje lokalnih proizvoda iz regiona Skadarskog jezera.

(priređeno prema tekstu Aktivnosti Regionalnog centra za životnu sredinu, Bilten, 2006)

1. Koje godine je održan sajam domaće radinosti u Skadru?

1. 2006.
2. 2016.
3. 2023.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

2. Napiši šta znači skraćenica REC.

1 bod

3. Od kojih materijala su bili izrađeni izloženi predmeti?

2 boda

4.

Izlagači na sajmu su bili iz Mađarske, Bugarske, Švajcarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore.

(Zaokruži DA ili NE i obrazloži svoj izbor.)

DA

NE

Obrazloži.

1 bod

5.

Šta je cilj sajma?

1 bod

6.

A) Na liniju upiši odgovarajući suglasnik.

o____čepiti

pre____postaviti

1 bod

B) Napiši koja je glasovna promjena izvršena prilikom građenja riječi u zadatku pod A.

1 bod

7.

Od imena sljedećih gradova izvedi nazive njihovih stanovnika, kao što je započeto.

Podgorica -anin

=

Podgoričanin

Šavnik -anin

=

Petrovac -anin

=

1 bod

Pročitaj pjesmu *Jesenje veče* pa riješi zadatke 8, 9, 10 i 11.

JESENJE VEČE

Olovne i teške snove snivaju
Oblaci nad tamnim gorskim stranama;
Monotone sjene rijekom plivaju,
Žutom rijekom među golim granama.

Iza mokrih njiva magle skrivaju
Kućice i toranj; sunce u ranama
Mre i motri, kako mrke bivaju
Vrbe crneći se crnim vranama.

Sve je mračno, hladno; u prvom sutonu
Tek se slute ceste, dok ne utonu
U daljine slijepe ljudskih nemira.

Samo gordi jablan lisjem suhijem
Šapće o životu mrakom gluhijem,
Kao da je samac usred svemira.

8. A) Ko je autor pjesme *Jesenje veče*?

1 bod

B) Kako se zove pjesnička forma kojom je napisana pjesma?

1 bod

9. A) Kakva je atmosfera opisana u pjesmi?

1 bod

B) Imenuj jednu stilsku figuru u prvoj strofi kojom pjesnik ostvaruje takvu atmosferu. Prepiši primjer iz prve strofe za tu stilsku figuru.

Stilska figura: _____

Primjer: _____

2 boda

10.

Ponovo pročitaj drugu strofu pjesme pa odgovori na pitanje.
Ko „mre i motri“?

1. *kućice i toranj*
2. *sunce u ranama*
3. *vrbe crneći se crnim vranama*

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

11.

A) Ko u pjesmi jedino svjedoči o životu?

1 bod

B) Objasni simbol u završnoj strofi pjesme.

1 bod

12.

Prepiši rečenice vodeći računa o pravopisnim pravilima.

1. majo pazi osa

1 bod

2. jak vjetar slomio je stakla na prozorima oš marko miljanov.

1 bod

13.

A) Zaokruži broj ispred tačno napisane skraćenice.

1. na pr. (na primjer)
2. tj. (to jest)
3. i td. (i tako dalje)

1 bod

B) Podvuci riječ koja ne pripada nizu.

pričajući

hodajući

pomoći

misleći

1 bod

Pročitaj odlomak iz *Mrtvog mora* (R. Domanović) pa odgovori na pitanja 14, 15, 16, 17 i 18.

Mlad jedan čovek izda na javnost zbirku svojih pesama.

Pesme su bile lepe, pune dubokog, iskrenog osećanja i ideala.

Celo društvo dočeka knjigu s negodovanjem. Niko je nije čitao, niti je hteo čitati: ali kome god dođe do ruku, odmah napravi lice kiselo, preturi listove, na dva-tri mesta, i propipa listove, kao da gleda kvalitet hartije, odgurne knjigu od sebe kao kakvu najodvratniju stvar na svetu, okrene s prezrenjem glavu na drugu stranu i izgovori jetko:

- Pesme?!... Koješta!...

- Ko zna?... Možda ima lepih stvari?! – dodao bi neko pri takvom razgovoru.

Prvi se prekrsti, ponamesti se na sedištu, pa s izrazom sažaljenja na licu meri svog druga klima glavom, pa će tek reći:

- Ti si luđi nego ovaj što piše ove trice! – Tu šorne knjigu vrhom od prstiju još dalje od sebe, s takvim izrazom lica kao da je dodirnuo što nečisto, prljavo, a potom doda:

- Kad tako govoriš, jesi li ti čitao tu knjigu?

- Nisam.

(...)

Ali stvar se, na žalost, nije svršila samo razgovorima, koji su se jednako svuda vodili.

Javno mnjenje okrete front prema mladome pesniku. Čak i ono što su mu pre pripisivali u dobre strane sad mu stadoše osuđivati, a sitne mane, koje su mu pre praštane, kao i svakom drugom, sad postadoše užasni poroci. Pronađoše odjednom kako je podlac, pijanica, kockar, nekarakteran čovek, špijun, a, sem toga, i kako je luckast.

Što je još najnesrećnije, pesme je posvetio svojoj verenici, misleći da je time obraduje; ali je sirota devojka, mesto radosti, mnogo propatila i proplakala, jer ni nju nije javno mnjenje poštelo.

Otac devojački beše van sebe od ogorčenja što je u tu, po njegovom mišljenju, suludu stvar upleteno i ime njegove ćeri, pa sede i napisa pismo mladom pesniku. (...)

Iz te posvete ispletoše se čitavi skandali; i kako je mladi pesnik bio činovnik, to njegov starešina ovako dostavi gospodinu ministru:

„(Ime i prezime sam zaboravio, te se mora uzeti uobičajeno N. N.) Činovnik ovoga nadležstva, koji je inače dobar i savestan radnik, u poslednje vreme toliko se kompromitovao nekakvom zbirkom svojih kao bajagi pesama da, zbog ugleda državne službe, isti ne može ostati, jer se bavi neozbiljnim poslom, koji ne bi dolikovao ni piljaru, a kamoli jednom državnom činovniku. Molim Gospodina Ministra da ovoga kompromitovanog činovnika udalji iz državne službe, ili bar iz ovog mesta, dokle god se ne popravi.“

Ministar ga premesti.

Ali, na žalost, zemlja mala, a rđav glas daleko ide, te ga tamo još gore dočekaju i, šta se drugo moglo raditi, već to čudovište što piše pesme, ministar, u interesu ugleda državne službe, pa čak i u interesu morala u javnom mnjenju, morade otpustiti iz državne službe.

14. Kojem književnom rodu pripada tekst *Mrtvo more*?

1 bod

15. Kada nastaje zaplet u tekstu?

1. Kad je pjesnik izdao zbirku pjesama.
2. Kad pjesnikov starješina dostavi pismo ministru.
3. Kad ministar udaljava pjesnika iz državne službe.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

16. Napiši šta o mladom pjesniku misli njegov starješina, a šta javno mnjenje.

Starješina: _____

1 bod

Javno mnjenje: _____

1 bod

17. Pisac kaže:

*„Pesme su bile lepe, pune dubokog, iskrenog osećanja i ideala.
Celo društvo dočeka knjigu s negodovanjem.“*

Šta je bio glavni uzrok neprihvatanja zbirke pjesama od strane javnog mnjenja?

1 bod

18. A) Objasni naslov teksta *Mrtvo more*.

1 bod

B) Zašto za ovaj tekst kažemo da je satira?

1 bod

19. U datoj rečenici podvuci dvije zamjenice i odredi im padež.

Niko je nije čitao, niti je hteo čitati.

_____ (zamjenica)

_____ (padež)

_____ (zamjenica)

_____ (padež)

2 boda

20.

U sastavu:

- piši o tome da li voliš da čitaš književna djela i obrazloži svoj odgovor
- navedi koje ti je omiljeno književno djelo
- objasni zašto je baš to tvoje omiljeno književno djelo
- piši o liku iz tog književnog djela koji ti je posebno zanimljiv (ili o likovima)
- napiši zašto bi tvoji drugari trebalo da pročitaju to književno djelo.

Vodi računa o gramatičkim i pravopisnim pravilima. Piši čitko i poštuji zahtjev o broju riječi +/- 10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 72 do 198 riječi; ako sastav ima manje od 72 riječi NE ČITA SE, a na 198. riječi PRESTAJE čitanje).

18 bodova

MOJ OMILJENI KNJIŽEVNI LIK

PLAN ZA PISANJE SASTAVA (nije obavezan)[illegible]

SASTAV

Lined writing area with 30 horizontal lines.

Lined writing area with 30 horizontal lines.

Lined writing area with 30 horizontal lines.

